

Procedury postępowania w przypadku wystąpienia trudnych sytuacji wychowawczych w Szkole Podstawowej nr 1 w Płońsku

Podstawy prawne stosowanych procedur.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie:

- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2013 poz.1165) oraz o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 1997r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji,
- Konwencja o Prawach Dziecka,
- Zarządzenia nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 03.11.2010. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich
- Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty,
- Rozporządzenie MENiS w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach z dnia 31.12.2002 r. (Dz. U. nr 6 poz. 68 i 69)
- Rozporządzenia MEN z dnia 18.08.2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii.

Na szkole spoczywa szczególny obowiązek reagowania w przypadku stwierdzenia u młodych ludzi niepokojących sygnałów w zachowaniu. Szkoła jest placówką zobowiązaną do wczesnej diagnozy objawów niedostosowania społecznego, profilaktyki oraz oddziaływań wychowawczych i resocjalizacyjnych wobec uczniów. Na terenie szkoły dochodzi do zdarzeń, które bezpośrednio zagrażają bezpieczeństwu i zdrowiu uczniów. Właściwa reakcja wychowawcy, pedagoga, dyrekcji szkoły, adekwatna do zaistniałego zdarzenia oraz powiadomienie w razie potrzeby stosownych instytucji daje gwarancję, że podjęte działania zapewnią bezpieczeństwo uczniów. **Bardzo ważne jest umiejętne, w pełni profesjonalne przeprowadzenie skutecznej interwencji z zachowaniem wszelkich praw osób uczestniczących w zdarzeniu, a w szczególności praw ucznia.**

Działania interwencyjne

Etapy w drodze interwencji:

Pierwszym krokiem w momencie pojawienia się problemu z uczniem jest osobista rozmowa wychowawcy lub nauczyciela. Gdy uczeń zgłasza problem wychowawca przede wszystkim wysłuchuje wychowanka, następnie stara się w miarę swoich kompetencji pokazać drogi rozwiązań problemu.

Drugim krokiem poczynionym przez nauczyciela, wychowawcę jest spotkanie z rodzicami ucznia. Na spotkaniu sygnalizowany jest problem oraz wspólnie wypracowany sposób pomocy dziecku. Rodzic otrzymuje poradę, wsparcie oraz wytyczne dotyczące problemu.

Trzecim krokiem w razie okazania się trudności w rozwiązaniu problemu jest poinformowanie pedagoga szkolnego i wypracowanie z nim sposobu pomocy dziecku.

Czwartym krokiem postępowania, jeżeli problem nie zostanie rozwiązany, jest poinformowanie o wszystkim dyrektora szkoły i po wnikliwej analizie sytuacji wychowanka wypracowanie z nauczycielem, wychowawcą, pedagogiem szkolnym sposobu pomocy dziecku.

Piątym krokiem jest przedstawienie problemu i wysłuchanie opinii na ten temat zespołu nauczycieli mających styczność z uczniem podczas zajęć w szkole jak i poza nią. Po analizie wspólne ustalenie dalszego toku postępowania. W klasach do których uczęszczają uczniowie – sprawcy i ofiary lub dla grupy „ryzyka” przeprowadza się dodatkowe działania (diagnozę problemu, wdrożenie działań, sprawdzenie efektów podjętych działań), prowadzi się dodatkowe zajęcia z zakresu profilaktyki stosowne do zdarzeń.

Szóstym krokiem jest szukanie pomocy w zależności od istoty problemu i wspólnie wypracowanej diagnozy w Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Komendzie Powiatowej Policji, w Punkcie Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie, Sądzie Rodzinnym, Służbie Zdrowia. MOPS, GOPS, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie

Procedura postępowania nauczyciela w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży demoralizacją:

Zgodnie z ustawą o postępowaniu w sprawach nieletnich czyny takie jak: używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, **naruszanie, zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od spełniania obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych, popełnione przez osobę, która nie ukończyła 18 roku życia traktowane są jako przejawy demoralizacji nieletnich.**

W sytuacji gdy nauczyciel pozyska informację o powyższym podejmuje następujące działania:

1. Przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
2. Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrekcję szkoły.
3. Wychowawca **wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia** i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz – w ich obecności – z uczniem. W przypadku potwierdzenia uzyskanej informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem.
4. Jeżeli **rodzice odmawiają współpracy** z kadrą pedagogiczną lub nie reagują na wezwanie do stawiennictwa w szkole, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o wymienionych wyżej przejawach demoralizacji nieletniego, **szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub Policję** (specjalistę ds. nieletnich). Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej metody oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem/psychologiem, itp.) i ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów.

Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

W przypadku pozyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat przestępstwa ściganego z urzędu lub udziału w działalności grup przestępczych, należy niezwłocznie powiadomić Prokuratora lub Policję.

Postępowanie w szczególnych sytuacjach

O kategorii i „wadze” czynu decyduje nauczyciel/osoba podejmująca interwencję

Procedura postępowania wobec sprawcy czynu zagrażającego bezpieczeństwu

1. Niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
2. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
3. Przekazanie sprawcy (o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły, lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę, powiadomienie rodziców ucznia,
4. Niezwłoczne powiadomienie Policji w przypadku pobicia, naruszenia nietykalności cielesnej ucznia.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić Policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia, prokuratora lub Policję.

Procedura postępowania wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

Nauczyciel/wychowawca będący na miejscu zdarzenia zobowiązany jest do:

- udzielenia pierwszej pomocy (pomocy przedmedycznej), bądź zapewnienia jej udzielenia poprzez wezwanie pielęgniarki szkolnej lub karetki pogotowia w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- powiadomienie rodziców ucznia,
- niezwłoczne wezwanie Policji w przypadku, kiedy sprawa jest poważna i niezbędne jest profesjonalne zabezpieczenie śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Procedura postępowania nauczyciela w przypadku występowania agresji.

1. Przerwać sytuację.
2. Wysłuchać stron (bez moralizowania).
3. Ustalić przyczyny konfliktu.
4. Wspólne poszukiwanie sposobu rozwiązania konfliktu.
5. Wyrażanie aprobaty – konflikt rozwiązany.
6. Upomnienie.

Zasady konstruktywnej rozmowy z dzieckiem, nauczycielami i rodzicami.

- rozmowa wyciszająca, rozładowująca napięcie emocjonalne
- Upewnienie się, czy agresor zrozumiał swoje negatywne zachowanie.
- Wyciszyć, nie reagować gwałtownie, zachować spokój.
- Starać się doprowadzić do nabrania dystansu do sytuacji.
- Starać się nie narzucać własnych gotowych rozwiązań.
- Poniesienie kosztów spowodowanych celową agresją.
- Kara Wyznaczona w zależności od przewinienia zgodnie ze Statutem Szkoły.

Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia prowadząc działania wspierające.

Procedura postępowania w przypadku „przezywania”, dokuczania, przepychania się, używania słów wulgarnych.

Gdy nauczyciel pozyska informację o zaistniałej sytuacji powinien:

1. Na bieżąco rozwiązać konflikt (zwrócić uwagę, porozmawiać, zobowiązać ucznia do zaniechania negatywnego postępowania dając możliwość podjęcia decyzji i poniesienia dalszych konsekwencji).
2. W sytuacji nie przejawiania przez ucznia zmian w zachowaniu, nauczyciel:
 - zgłasza informację do wychowawcy,
 - wychowawca rozmawia z uczniem,
 - wychowawca informuje rodziców,
 - wychowawca zwraca się o pomoc do pedagoga,
 - kieruje ucznia do poradni specjalistycznej.

Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia i w przypadku powtarzania się sytuacji podejmuje kolejne działania zgodnie z etapami interwencji

Procedury postępowania wychowawcy oddziału w przypadku nieuzasadnionej absencji uczniów

1. Wychowawca przeprowadza postępowanie wyjaśniające i dyscyplinujące, fakt należy odnotować w dzienniku elektronicznym
2. W przypadku powtarzającej się nieobecności wychowawca informuje o fakcie rodziców oraz pedagoga szkolnego (gdy występuje zagrożenie nie realizowania obowiązku szkolnego)
3. W przypadku braku poprawy - wychowawca wzywa do szkoły rodziców (prawnych opiekunów) ucznia i przekazuje im uzyskaną informację. Przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz z uczniem w ich obecności.
W przypadku potwierdzenia informacji, zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem. W toku interwencji profilaktycznej może zaproponować rodzicom skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki i udział dziecka w programie terapeutycznym realizowanym na terenie wskazanej placówki.
4. Jeżeli rodzice dziecka odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nadal wagaruje to szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich).
5. Podobnie, w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych, (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkanie z pedagogiem, itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia organ prowadzący.
6. Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia.

Procedury postępowania w przypadku niedyscyplinowania w czasie zajęć

1. Nauczyciel uczący zwraca uwagę uczniowi poprzez wyrażenie swojego niezadowolenia z zachowania ucznia.
2. Nauczyciel uczący danego przedmiotu sygnalizuje wychowawczo zaistniałych sytuacjach, wpisuje uwagę do dziennika elektronicznego
3. W wyniku powtarzających się zdarzeń wychowawca przeprowadza rozmowę z uczniem celem ustalenia jego problemu oraz sposobu zaniechania tego postępowania.
4. Wychowawca powiadamia rodziców.
5. Wychowawca zwraca się o pomoc do pedagoga.

Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia i w przypadku powtarzania się sytuacji podejmuje kolejne działania zgodnie z etapami interwencji

Procedury postępowania wobec ucznia sprawcy kradzieży

1. Ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia
2. Powiadomić dyrektora
3. Przekazanie sprawy dyrektorowi, pedagogowi pod opiekę
4. Powiadomić rodziców ucznia – sprawcy oraz ofiary
5. Zabezpieczyć ewentualne dowody przestępstwa
6. Powiadomić Policję (w przypadku niskiej szkodliwości, po ustaleniu z rodzicem ucznia, dopuszcza się pominięcie powiadomienia Policji, stosuje się wtedy inne kary przewidziane statutem szkoły)
7. W przypadku powtarzających się zachowań wdraża się procedurę dotyczącą demoralizacji.

Procedura postępowanie w sytuacji ujawnienia się w szkole zjawiska cyberprzemocy

Wszystkie przypadki przemocy, a więc także przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać zbadane, zarejestrowane i udokumentowane w miarę dostępu i możliwości szkoły. Dokumentowanie cyberprzemocy odbywa się na podstawie materiałów przekazanych przez rodziców uczniów - ofiar przemocy (osób mających uprawnienia do konta/telefonu). Na etapie zabezpieczania dowodów i ustalania tożsamości sprawcy cyberprzemocy w procedurze interwencyjnej bierze udział rodzic/opiekun dziecka, wychowawca oraz nauczyciel informatyki.

W przypadku, gdy zostaje w szkole zgłoszony przypadek cyberprzemocy należy podjąć następujące działania:

1. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel, który nie jest wychowawcą, przekazuje informację oraz zabezpieczony materiał wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga szkolnego i dyrektora.

2. Wychowawca ustala okoliczności zdarzenia oraz ewentualnych świadków.

3. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, wychowawca oddziału współpracując z pedagogiem :

-przeprowadza rozmowę z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu.

-powiadamia rodziców sprawcy i omawia z nimi zachowania dziecka.

-obejmuje sprawcę opieką psychologiczno-pedagogiczną, w uzasadnionym przypadku w toku interwencji proponuje uczniowi (za zgodą rodziców) pomoc specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym oferowanym przez tę placówkę.

- w oddziale klasowym osób dotkniętych zjawiskiem cyberprzemocy wychowawca klasy dokonuje diagnozy sytuacji odnośnie wszystkich uczniów oddziału. Na podstawie wyników diagnozy podejmuje ewentualne działania w ramach profilaktyki selektywnej (w porozumieniu z pedagogiem)

4. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) zostają bezwzględnie zgłoszone na policję.

Zabezpieczanie dowodów:

-zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil

-sprawdzić, czy ofiara cyberprzemocy potrafi wskazać sprawcę bądź przynajmniej ma przypuszczenie, kto może nim być

-gdy ustalenie sprawcy nie jest możliwe, należy skontaktować się z dostawcą usługi w celu usunięcia z sieci kompromitujących lub krzywdzących materiałów

-w przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się, ustalić należy skontaktować się z policją.- przekazać zabezpieczone dowody policji

5. Podjąć działania wobec ofiary cyberprzemocy.

Umożliwić wsparcie psychiczne poprzez rozmowy wspierające na terenie szkoły prowadzone z udziałem wychowawcy i pedagoga szkolnego lub specjalistów jednostek współpracujących ze szkołą

-Uczeń będący ofiarą cyberprzemocy otrzymuje poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

-Po zakończeniu interwencji należy monitorować sytuację ucznia sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe, bądź odwetowe ze strony sprawcy.

-Rodzice dziecka będącego ofiarą cyberprzemocy informowani są o problemie i otrzymują wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog lub wychowawca przedstawia kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, proponuje rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga).

6.Sporządzić dokumentację z zajścia.

-Sporządzenie notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.

- Jeśli zostały zabezpieczone dowody cyberprzemocy, należy je również włączyć do dokumentacji pedagogicznej (wydruki, opis itp.).

Procedura jest wdrażana w życie w momencie zgłoszenia (pozyskania informacji) zjawiska cyberprzemocy przez jej ofiarę /w przypadku osób pełnoletnich/ lub rodzica /prawnego opiekuna/ ucznia.

Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że uczeń znajduje się pod wpływem środków psychoaktywnych:

W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń pod wpływem środków psychoaktywnych powinien podjąć następujące kroki;

1. Powiadamia o swoich podejrzeniach wychowawcę klasy.
2. Odizolowuje ucznia od reszty klasy, *ze względu na bezpieczeństw nie pozostawia go samego*, stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie.
3. Wzywa karetkę pogotowia w celu stwierdzenia stanu zdrowia, ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
4. Zawiadamia o fakcie dyrekcję szkoły oraz rodziców/opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły.

- w przypadku odmowy rodziców/opiekunów, o pozostawieniu ucznia w szkole, czy też przewiezienia ucznia do placówki służby zdrowia, bądź też przekazania go do dyspozycji funkcjonariuszom policji *decyduje lekarz* po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły.

-w przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu jeżeli rodzice odmawiają przyjazdu a uczeń jest agresywny albo zagraża życiu i zdrowiu innych należy zawiadomić najbliższą jednostkę Policji

Jeżeli zdarzenia, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu, narkotyków czy dopalaczy na terenie szkoły powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji. Nakłada to na

szkołę obowiązek powiadomienia Policji (specjalisty do spraw nieletnich) lub sądu rodzinnego o tej sytuacji.

Wychowawca monitoruje zachowanie ucznia i w przypadku powtarzania się sytuacji podejmuje kolejne działania.

W szkole prowadzona jest profilaktyka uzależnień. Działania profilaktyczne zawarte są w Programie Profilaktyki szkoły.

Procedura postępowania w sytuacji podejrzenia o eksperymentowanie ucznia ze środkami psychoaktywnymi oraz papierosami

1. Rozmowa interwencyjna wychowawcy z uczniem.

a) wychowawca wyjaśnia uczniowi powody zaproszenia na rozmowę,

b) wychowawca diagnozuje sytuację ucznia na podstawie rozmowy, wywiadu i obserwacji zachowania się ucznia i informacji pochodzących z innych źródeł (według załącznika nr 1 – pytania diagnostyczne),

c) wychowawca udziela informacji zwrotnej uczniowi

- wyraża zaniepokojenie związane z używaniem środków psychoaktywnych, papierosów

- określa zmiany, jakie dostrzega u ucznia w wyglądzie, zachowaniu, sytuacji szkolnej,

- udziela informacji na temat zagrożeń zdrowia,

- wyraża swoje oczekiwanie dotyczące zaprzestania używania danej substancji,

- informuje o dalszych krokach, jakie zamierza podjąć, np. konsekwencje szkolne,

- informuje o zamiarze skontaktowania się z rodzicami.

2. Wychowawca nawiązuje kontakt z rodzicami.

- wychowawca wyjaśnia rodzicom powód spotkania,

- wychowawca i rodzice wymieniają między sobą informacje o stanie dziecka (załącznik nr 2 – test dla rodziców).

- wychowawca informuje rodziców o zagrożeniach dla zdrowia i bezpieczeństwa dziecka,

- wychowawca i rodzice ustalają dalsze postępowanie (możliwe jest zastosowanie procedury kontraktu)

- wychowawca przekazuje rodzicom adresy punktów konsultacyjnych, poradni.

Procedury postępowania w przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie przedmioty zagrażające życiu i zdrowiu lub substancje psychoaktywne

1. Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę rzecz lub substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży). *Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) wykonywać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia - jest to czynność wyłącznie zastrzeżona dla Policji.*

2. O swoich spostrzeżeniach nauczyciel powiadamia dyrekcję szkoły.

3. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.

4. W przypadku, gdy uczeń na prośbę nauczyciela nie chce przekazać rzeczy lub substancji szkoła wzywa Policję, która po przyjeździe przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza i zabiera je do ekspertyzy.

Jeżeli uczeń wyda substancję lub rzecz dobrowolnie nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją Policji. Wcześniej próbuje ustalić źródło jej pochodzenia. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje sporządzając możliwie dokładną notatkę wraz ze swoimi spostrzeżeniami.

5. W klasie ucznia bądź uczniów, którzy dopuścili się złamania obowiązujących w szkole zasad, są prowadzone dodatkowe zajęcia profilaktyczne zawarte w programie Profilaktyki szkolnej zgodnie z zasadami profilaktyki selektywnej.

Załącznik nr 1

Pytania diagnostyczne

Pytania o zainteresowania

1. Co lubisz robić po szkole?
2. Czy masz jakieś hobby?
3. Czy bierzesz udział w jakichś zajęciach pozalekcyjnych?
4. Czy w ciągu ostatniego roku zrezygnowałeś z jakichś zajęć dodatkowych?

Pytania o kolegów

1. Czy lubisz swoich kolegów z klasy?
2. Czy masz bliskich przyjaciół?
3. Czy oni są Twoimi rówieśnikami?
4. Czy w ciągu ostatniego roku zmieniłeś przyjaciół?
5. Czym jest dla Ciebie przyjaźń?
6. Co robisz z przyjaciółmi, kiedy chcecie się zabawić?
7. Czy urządzasz imprezy?
8. Czy chodzicie do dyskoteki?
9. Ilu z Twoich przyjaciół pali papierosy?
10. Ilu z Twoich przyjaciół pije alkohol?
11. Ilu z Twoich przyjaciół bierze narkotyki?

Pytania o rodzinę

1. Czy Twoja rodzina lubi robić coś wspólnie?
2. Z kim w rodzinie masz najlepszy kontakt?
3. Komu z domowników zwierzasz się ze swoich kłopotów?
4. Czy w Twoim domu są zasady dotyczące godzin powrotu do domu?
5. Czy ktoś w Twoim domu nadużywa alkoholu? (to pytanie jest dyskusyjne)

Pytania o szkołę

1. Z których przedmiotów masz najlepsze oceny?
2. Jakie masz stopnie w tym roku szkolnym?
3. Czy Twoje oceny zmieniły się w porównaniu do ocen z zeszłego roku?
4. Czy dochodzi do nieporozumień między Tobą a nauczycielem?

Pytania o nadużywanie substancji

1. W jakiej sytuacji zapaliłeś pierwszego papierosa?
2. Kiedy ostatnio piłeś alkohol?
3. Ile wtedy wypiełeś?
4. Czy palisz papierosy (ile, jak często)?
5. Czy próbowałeś jakiegoś nielegalnego środka psychoaktywnego (ile razy, co)?
6. Czy zdarzyło Ci się kupować narkotyki?
7. Czy miałeś jakieś problemy (zdrowotne lub inne) związane z piciem alkoholu lub nadużywaniem innych środków psychoaktywnych?

Załącznik nr 2
Test dla rodziców

Test ten został opracowany przez zespół z St. Marys's Hospital i Minneapolis Public School aby pomóc w stwierdzeniu, czy syn/córka nadużywa alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

Tak

Nie

☐	☐	1. Czy Twój syn (córka) zmienił grono przyjaciół?
☐	☐	2. Czy dobrze znasz nowych przyjaciół syna (córki)?
☐	☐	3. Czy Twój syn (córka) dużo czasu spędza samotnie?
☐	☐	4. Gdy pytasz syna (córkę) gdzie był, to czy dostajesz szczerą i wyczerpującą odpowiedź?
☐	☐	5. Czy z domowej apteczki ubywa jakiś leków?
☐	☐	6. Czy ubywa alkoholu z domowych zapasów?
☐	☐	7. Czy zauważyłeś jakieś dziwaczne zachowania u syna (córki)?
☐	☐	8. Czy syn (córka) zachowuje się czasami zdecydowanie źle i nie chce mu się robić rzeczy, które zwykle robił?
☐	☐	9. Czy miałeś sygnały ze szkoły o częstych nieobecnościach syna (córki) na lekcjach?
☐	☐	10. Czy pogorszył się oceny syna (córki)?
☐	☐	11. Czy syn (córka) wygląda czasami jakby był przeziębiony ma zaczerwienione oczy, kaszle, jest osłabiony?
☐	☐	12. Czy syn (córka) kupuje więcej niż zwykle płyt, książek lub innych rzeczy?
☐	☐	13. Czy syn (córka) ma czasami więcej pieniędzy niż byś się spodziewał?
☐	☐	14. Czy do domu wpadają czasami młodzi ludzie, którzy szybko wychodzą?

Zachęcamy Panią/Pana do rozmowy ze specjalistą (lekarzem, psychologiem, pedagogiem) na temat odpowiedzi.

Załącznik nr 3

Schemat kontraktu, który rodzice i przedstawiciel szkoły mogą zaproponować uczniowi.

1. Zobowiązuję się (nie pić, nie palić, itp.)
2. W związku z tym, że(piłem/am alkohol, paliłem/am papierosy itp.) to na okres(np. miesiąca) zostaną mi odebrane następujące przywileje:
.....
.....
.....
3. Zobowiązuję się przestrzegać następujących zasad zachowań w domu
.....
.....
w szkole
.....
.....
4. Zgadzam się, że za złamanie którejs z zasad poniosę następujące konsekwencje
.....
.....
5. Zgadzam się, że jeśli w ciągu będę przestrzegać powyższych zasad to odzyskam następujące przywileje:
.....
.....
.....
6. Zgadzam się, że jeśli nie będę przestrzegać tego kontraktu to poniosę surowsze konsekwencje, tj. :
(wpisać jakie.....)
oraz zobowiązuje się do skorzystania z pomocy terapeutycznej (wpisać jakiej,
w zależności oceny powagi problemu oraz możliwości zorganizowania dziecku takich form pomocy).

.....